

2023-07-03 Nr. NV-1647

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-23-883(2) TAIS-23-8268(3)	DĖL PACIENTŲ TEISIŲ IR ŽALOS SVEIKATAI ATLYGINIMO ĮSTATYMO NR. I-1562 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, MEDICINOS PRAKTIKOS ĮSTATYMO NR. I-1555 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, ODONTOLOGIJOS PRAKTIKOS IR BURNOS PRIEŽIŪROS PRAKTIKOS ĮSTATYMO NR. I-1246 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, SLAUGOS PRAKTIKOS IR AKUŠERIJOS PRAKTIKOS ĮSTATYMO NR. IX-413 11 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PRAKTIKOS ĮSTATYMO NR. XIII-3222 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2023-07-05	Sveikatos apsaugos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta 2023-06-27	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narė J. Sejonienė A. siūlo suteikti papildomą teisinę apsaugą sveikatos priežiūros specialistams, kurie savo darbo aplinkoje susiduria su nederamu ir nepagarbiu pacientų elgesiu, t.y. siekiama įtvirtinti sveikatos priežiūros specialistams teisę atsisakyti teikti/nutraukti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą pacientams, kurie, pažeisdami pareigą elgtis pagarbiai ir deramai su visais sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojais, tokiu elgesiu sukelia grėsmę sveikatos priežiūros specialisto sveikatai ar pažemina šio specialisto garbę ir orumą.

Pagal dabar galiojantį teisinį reglamentavimą, asmens sveikatos priežiūros specialistas turi teisę atsisakyti teikti/nutraukti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą tik tuo atveju, jei paciento elgesys kelia pavojų šio sveikatos priežiūros specialisto gyvybei (išskyrus Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymą, kurio 11 ir 12 straipsniai įtvirtina galimybę atsisakyti teikti paslaugas pacientui, jei darbo sąlygos kelia grėsmę tiek sveikatos priežiūros specialisto gyvybei, tiek sveikatai), o galimybė specialistui atsisakyti teikti/nutraukti paslaugų teikimą, jei pacientas nederamu ir nepagarbiu elgesiu žemina sveikatos priežiūros specialisto garbę ir orumą nėra įtvirtinta.

Higienos instituto statistiniais duomenimis 2019 metais medikai pranešė apie 48 smurto prieš juos atvejus, 2020 metais – apie 43, 2021 metais – apie 60 atvejų. Tyrimų metu nustatyta, kad sveikatos priežiūros specialistams rizika patirti smurtą darbo vietoje yra 16 kartų didesnė negu kitiems darbuotojams, teikiantiems paslaugas.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės pozicija dėl Įstatymų projektų formuluojama aiškiai ir argumentuotai, - **siūloma pritarti įstatymų projektams** ir pasiūlyti Seimui juos tobulinti atsižvelgiant į pateiktas pastabas bei pasiūlymus, t.y. numatyti atsakymą teikti sveikatos priežiūros paslaugas, šiais atvejais:

- kai paciento veiksmai *kelia grėsmę* sveikatos priežiūros specialisto, kito teikiant paslaugą dalyvaujančio darbuotojo ir (ar) kitų pacientų sveikatai ar gyvybei;
- kai pacientas nederamu ir nepagarbiu elgesiu žemina asmens sveikatos priežiūros specialisto garbę ir orumą ir tai *trūkdo jam pačiam ir (arba) kitiems pacientams teikti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas*, išskyrus, kai tokį elgesį sąlygoja paciento sveikatos būklė (pvz. esant hipoglikemijai ar šokiui);
- *kai teikiama būtinoji medicinos pagalba*, nepradėti teikti sveikatos priežiūros paslaugos arba sustabdyti jos teikimą galima tik tuo atveju, jei pacientas savo veiksmais *kelia grėsmę* sveikatos priežiūros specialisto, kito dalyvaujančio sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojo ir (ar) kitų pacientų sveikatai ar gyvybei ir *tik jei yra išnaudotos visos galimybės pašalinti šią grėsmę arba tokių galimybių nėra* (pvz., nuraminti žodžiu, iškviesti pagalbinį personalą, apsaugos darbuotojus, policiją). Pašalinus šią grėsmę arba jai išnykus, būtinoji medicinos pagalba turi būti pradėta teikti arba tęsiama nedelsiant. Atsisakymo teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir jų teikimo nutraukimo tvarką siūloma, kad nustatytų asmens sveikatos priežiūros įstaigos vadovas (įstaigos vidaus tvarkos taisyklėse ar kt. vidaus tvarkos teisės akte).

Praktikos įstatymų projektuose siūloma nustatyti analogišką išimtį dėl būtiniosios medicinos pagalbos teikimo esant grėsmei sveikatos priežiūros specialisto sveikatai ar gyvybei.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas derintas su Teisingumo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Valstybine akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba, Lietuvos bioetikos komitetu, Lietuvos pacientų forumu, Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba, Lietuvos gydytojų sąjunga, Lietuvos gydytojų vadovų sąjunga, Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų asociacija, Jaunųjų gydytojų asociacija, Lietuvos ligoninių asociacija, Lietuvos rajonų ligoninių asociacija ir Odontologų rūmais ir patikslintas atsižvelgiant į gautas pastabas. Nutarimo projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės 2023 m. birželio 22 d. išvadoje Nr. NV-1544 pateiktas pastabas.

Projektas svarstytas 2023 m. birželio 27 d. tarpinstituciniame pasitarime. Sveikatos apsaugos ministerija išnagrinėjo jo metu pateiktą pasiūlymą įvertinti galimybę nustatyti, kad tuo atveju, kai pacientas nederamu ir nepagarbiu elgesiu žemina asmens sveikatos priežiūros specialisto garbę ir orumą, jis turėtų sumokėti asmens sveikatos priežiūros įstaigai tam tikrą baudą arba sumokėti už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas (dėl neatsižvelgimo detalių paaiškinimą ir argumentus pateikia projekto lydraštyje). Nutarimo projekto nuostatos taip pat aptartos 2023 m. birželio 30 d. pasitarime, organizuotame Seimo narės J. Sejonienės, kuriame dalyvavo Lietuvos šeimos gydytojų profesinės sąjungos, Lietuvos medikų sąjūdžio, Ukmergės greitosios medicinos pagalbos darbuotojų profesinės sąjungos, Skubios pagalbos organizacijos, Lietuvos slaugos specialistų organizacijos, Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacijos, Asociacijos „Kraujas“, Sveikatos apsaugos ministerijos atstovai, taip pat Ministrės Pirmininkės patarėja Ž. Gudlevičienė, Respublikos Prezidento patarėjas P. Gradeckas. Nutarimo projektas patikslintas pagal šio susitikimo sprendimus ir suderintas su jame dalyvavusiais institucijų ir organizacijų atstovais.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Eglė Neciunskienė

Socialinės politikos grupė, grupės vadovė